

een moeilijke economische context, waarin de ministeries van Binnenlandse Zaken en Justitie prioritair zijn inzake budgettaire keuzes, is het duidelijk dat de middelen voor cultuur, onderwijs en onderzoek ten dele worden opgeofferd. Wat de verklaringen van Jean-Jacques Aillagon of de 'beloftes' van de president van de republiek (waaraan bijna niemand nog geloof hecht) ook mogen zijn, de meeste culturele actoren maken gewag van een terugtrekking van de staat, die haar inmenging in eerste instantie blijkbaar wil gaan richten op erfgoed en prestige-instellingen en dito festivals, ten nadele van een overvloedige en diverse groei, die men oncontroleerbaar en zelfs gevaarlijk vindt.

De crisis van de voorbije zomer werd rechtstreeks veroorzaakt door die hervorming, die tienduizenden werknemers *en cachet* rechtstreeks treft. Maar ze was ook geënt op een meer algemeen gevoel van ontreddeering: de maatschappelijke plaats van kunst en cultuur, die in Frankrijk het voorwerp was van een min of meer algemeen aanvaarde *modus vivendi* (op het extreem-rechtse gedachtegoed na), is plots aan het wankelen gebracht. Bovendien voelen sommige mensen die *en cachet* werken zich nu al zo kwetsbaar dat ze zich de facto solidair voelen met de kwetsbare sociale klassen. Deze zomer bij de afgelasting van het Festival van Avignon hebben we weliswaar kunstenaars met faam aan het woord gehoord, maar toch mag men niet vergeten dat de beweging van werknemers *en cachet* geboren is uit, en georganiseerd werd rond min of meer informele comités¹. En in de Parijse regio heeft die groepering zichzelf niet toevallig 'Maatschappelijk Kwetsbaren en Werknemers *en cachet*' genoemd. Los van het verhaal van de media, drukt de beweging een nieuwe vorm uit van sociale democratisering van het artistieke en culturele leven. Men kan zich inderdaad de vraag stellen of de hervorming van de *cachet*-regeling niet tot doel heeft om een tendens af te remmen die zich heeft ontwikkeld sinds 1968. 'Het signaal dat de nieuwe bepalingen uitzenden is duidelijk: gedaan met het lange proces van 'democratisering' van de kunst, van de intellectuele en culturele beroepen. Men moet ze hiërarchiseren, controleren, alvorens ze te verarmen. Wat de podiumkunsten betreft, gaat het er om een relatief beperkte club van kunstenaars te definiëren volgens de criteria van de staat, van de ondernemingen en van de lokale gemeenschappen', vindt een groepering van werknemers *en cachet*.

Is 'het uitzonderingsstatuut van cultuur' dat Frankrijk verdedigt, in crisis geraakt? Die notie wordt met klem verdedigd bij internationale instanties om de legitimiteit te verzekeren van overheidssteun aan de culturele productie, tegen de Amerikaanse wil in om cultuur aan markt wetten te onderwerpen. Maar dat heeft niet verhinderd dat er zich binnen de Europese en nationale grenzen zelf gigantische industriële concentraties vormen, die de productie- en distributiemiddelen inpalmten. Dat fenomeen treft vooral de film, de uitgeverwereld en de platenindustrie, en maakt de onafhankelijke creatie veel kwetsbaarder. Binnen de audiovisuele sector, hebben de gevolgen van de privatisering van televisiezenders ook een impact gehad op de volledige economie van de 'overheidsdiensten'. En de politiek van de quota's² die werd opgelegd aan privé-zenders, dreigt zelf aan diggelen te vliegen sinds de Raad van State deze zomer het statuut van 'audiovisueel werk' heeft toegekend aan een variétéprogramma als *Popstars*. Het concept van 'realityTV', tenslotte, neemt vandaag de dag een buitensporig grote plaats in op het kleine scherm. Dat is

ook wat de werknemers *en cachet* wilden aanklagen toen ze in oktober het plateau van *Star Academy* gingen bezetten. Op één van hun spandoeken stond: 'Zet uw televisie af'.

Terwijl de regeringen – zowel links als rechts geïnspireerd – hun discours niet langer baseren op het belang van artistieke creatie, maar op 'de algemene toegankelijkheid van de cultuur', is het op zijn minst paradoxaal te moeten constateren dat de meest verspreide cultuur voortaan die cultuur is die wordt voortgebracht door televisie van lage kwaliteit, die de notie amusement oplegt, en die zowel een beeld van makkelijk succes verspreidt als het idee van competitie overwaardeert. Vanuit economisch oogpunt lijkt het enige doel: maximale rentabiliteit door minimale kost. Dat is natuurlijk mijlenver verwijderd van de 'ambachtelijkheid' van het theater, van de dans of van de muziek. Indien creatie a priori niet kan gedacht worden in functie van rentabiliteitscriteria, dan is dat omdat zij een totaal niet kwantificeerbare component in zich draagt, en dat is de tijd van latentie, van genese en van onzichtbaarheid. Maar zoals de filosoof Marie-José Mondzain (auteur van *Images de l'origine, origines de*

De cachetregeling

Ook in België krijgen mensen die werken met korte, vaak niet-aaneensluitende contracten, volgens art. 37 van het KB van 25/11/1991 een aparte behandeling inzake werkloosheidsuitkeringen. De instapvoorwaarde in het werkloosheidssysteem is voor iedereen dezelfde: personen onder de 36 jaar moeten 312 officieel gewerkte dagen op 18 maanden kunnen voorleggen, te bewijzen met C4's. Personen tussen de 36 en 49 jaar: 468 dagen op 27 maanden. En personen boven de 50 jaar: 624 dagen op 36 maanden. Elke 'beginnend werkloze' krijgt, als hij aan die voorwaarde heeft voldaan, ongeveer 60% van zijn loon, met bovenplafond, als aanvangsuitkering toegekend. Voor de meeste werklozen daalt dat percentage vrij snel indien zij werkloos blijven. Maar voor mensen die 'werken in sectoren waarin meestal met korte contracten wordt gewerkt', maakt de wetgeving een uitzondering. Op de website van de RVA staat te lezen: 'Bent u in hoofdberoep werkzaam in een bijzondere arbeidsmarkt waarin doorgaans gewerkt wordt met overeenkomsten van zeer korte duur (minder dan 3 maanden) dan kan u voor de vaststelling van het dagbedrag van de uitkering, genieten van een voordeelregeling. Het bedrag van de uitkering zal dan niet verder dalen. De regeling geldt voor één jaar, doch is verlengbaar indien u aantoonbaar dat u in het voorbije jaar verder actief was in de bijzondere arbeidsmarkt.'

Die uitzonderingsmaatregel moet specifiek aangevraagd worden via de uitbetalingsinstelling en wordt dus niet automatisch toegepast. Heel wat kunstenaars binnen de podiumkunsten maken gebruik van deze uitzonderingsmogelijkheid, ge- ➤